

САНА ОЛОХ

Х а н ы а т
1931 сүл алтынны
15 күнүттэн тахсар

ССКП ЧУРАПЧЫТААҔЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ
ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААҔЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 76 (6524). 1987 сүл. Бэс ыйын 27 күнэ.
СУБУОТА

Сыаната
3 харчы.

ССКП КК Пленума

Бэс ыйын 25 күнүгэр Москваҥа
ССКП Кини Комитетын Пленума үлэ-
тин саҕалаата.

«ЭКОНОМИКАНЫ САЛАЙЫНЫ
ТӨРДҮТТЭН УЛАРЫТА ТУТУУГА
ПАРТИЯ СОРУКТАРЫН ТУҔУНАН»
дакылааты ССКП КК Генеральной
секретара М. С. ГОРБАЧЕВ огордо.

Народнай депутаттар оройуоннааҕы Советтарын сессията Информационнай иһитиннэри

1987 сүл бэс ыйын 23 күнүгэр ССКП
райкомун мунньахтыыр саалатыгар XX
ынырыллах оройуоннааҕы Совет баста-
такы сессията буолла. Сессияны кылгас
кириин тылыннан 15 №-дээх быыбар-
дыыр уокуруктан депутат П. Г. Кирил-
лин аҕар.

Бастагы сессия председателинэн 2
№-дээх быыбардыыр уокуруктан депу-
тат Г. М. Сысолитин, сессия секретары-
нан 7 №-дээх быыбардыыр уокуруктан
депутат А. Е. Догдонова талыллаллар.

Ити кэнниттэн оройуоннааҕы Совет
мандатнай комиссияны тэрийэр уонна
кини председателинэн 48 №-дээх быы-
бардыыр уокуруктан депутат С. А. Фу-
ртаев талыллар.

Сессия мандатнай комиссия председате-
лэ депутат С. А. Фуртатов дакылаа-
тынан иһитиннэри баран, народнай
депутаттар XX ынырыллах Чу-
ралгы оройуоннааҕы Советтар 1987
сүл бэс ыйын 21 күнүгэр быыбардам-
мыт бары депутаттар боломуочуйаларын
сөптөөбүтүн аахта. Оройуоннааҕы быы-
бар комиссията үлэтин бүтүрбүтүн туһу-
нан мандатнай комиссия түмүгүн бигэр-
гэттэ.

Сессия тэрийэни боппуруостары
норутта киирэр. Председателлэри ССКП
райкомун бастагы секретара депутат
Г. М. Сысолитин, эти киһилэриниэн
народнай депутаттар оройуоннааҕы
Советтарын исполкомун председателинэн
35 №-дээх быыбардыыр уокуруктан де-
путат Анатолий Сергеевич Субботин
бир санаанан быыбардыанна.

Райсовет исполкомун председателин
бастагы солбуйааччынан уонна ОАПХ
советын председателинэн 27 №-дээх
быыбардыыр уокуруктан депутат Инно-
кентий Николаевич Алмосов, председа-
тели солбуйааччыларынан 29 №-дээх
уокуруктан депутат Гаврил Ипполи-
тович Адамов, 15 №-дээх быыбардыыр
уокуруктан депутат Петр Гаврилович
Кириллин талыллылар.

Райсовет исполкомун секретарынан
49 №-дээх быыбардыыр уокуруктан де-
путат Вера Аполлоновна Федорова та-
лыллына.

Народнай депутаттар оройуоннааҕы
советтарын исполкомун чилинээринэн
быыбардыллылар: А. С. Субботин, И. Н.
Алмосов, Г. И. Адамов, П. Г. Кирил-
лин, В. А. Федорова, Г. М. Сысолитин,
Д. Д. Адамов, Н. П. Ефремова, А. А.
Захаров, С. И. Сергеев уонна В. М.
Старостина.

Оройуоннааҕы Совет маннык баста-
гаачый комиссиялары тэрийдэ: былаан-
га уонна бюджетка; социалистическай
сокуоннааҕы уонна общественнай бэрээ-
дэги харыстааһынга; ыччаты кытта үлэ-
бэ, тыа хаһаайыстыбатыгар уонна айыл-
дыы харыстааһынга; промышленноста,
тутууга, транспорта уонна сибээскэ; но-
руот үөрэҕиритигэр, доруобуйа харыс-
табылыгыгар уонна культураҕа; эргини-
гэ, общественнай аһылыкка уонна нэһили-
ннэн олох-дьаһах өгөтүгүн хааччылыыга.

Народнай депутаттар оройуоннааҕы
Советтарын бастагаачый комиссияларын
председателлэринэн быыбардыллылар:
Былаанга уонна бюджетка—17 №-
дээх уокуруктан депутат Е. А. Борисов.
Социалистическай сокуоннааҕы уонна
общественнай бэрээдэги харыстааһынга
—20 №-дээх уокуруктан депутат С. М.
Догордунов.
Ыччаты кытта үлэбэ—42 №-дээх уо-
куруктан депутат Т. П. Посельская.

Тыа хаһаайыстыбатыгар уонна айыл-
дыы харыстааһынга—4 №-дээх уоку-
руктан депутат В. П. Чингинов.
Промышленноста, тутууга, транспорта
уонна сибээскэ—34 №-дээх уокуруктан
депутат Ф. А. Тимофеев.

Норуот үөрэҕиритигэр, доруобуйа ха-
рыстабылыгар уонна культураҕа—11
№-дээх уокуруктан депутат А. С. Пти-
цына.

Эргини-гэ, общественнай аһылыкка
уонна нэһилиннэн олох-дьаһах өгө-
түгүн хааччылыыга—21 №-дээх уокурук-
тан депутат Н. Н. Шестаков.

Оройуоннааҕы Совет исполком отдел-
лары тэрийдэ уонна киһилэр сөбүдэс-
сэйдэрин маннык бигэрэттэ: оройуон-
нааҕы былааннааҕы комиссия председате-
линиэн—П. Г. Кириллин, үһкэ—М. Н.
Мокначевский, норуот үөрэҕиритигэр
—Л. Т. Егорованы, ис дьыала отделын
начальнигынан—В. В. Аржакову, куль-
тураҕа—И. И. Кандиновкайы, оройуон
кытаабынай архитекторынан—П. М. Га-
бышевты, социальнай хааччылыыга—Т.
Г. Сивцеваны, тэрийэр-инструкторскай
отделга—З. И. Федоровы, ЗАГС отде-
лы сөбүдэсэһиниэн—О. И. Попованы,
оройуоннааҕы архив сөбүдэсэһиниэн—
В. П. Борисованы, уонсай отдел сөбү-
дэсэһиниэн—Ж. Н. Васильеваны.

Райсовет исполкомун итаты таһынан
юридическай уонна үлэбэ общественнай
отделлара тэриллилэр. Юридическай
отдел сөбүдэсэһиниэн Р. В. Иванов,
үлэбэ общественнай отдел сөбүдэсэһини-
эн М. Н. Белых бигэрэтиллилэр.

Дьыа-уот, коммунальнай хаһаайысты-
ба производственной управлениетын на-
чальнигынан А. В. Гуляев физкульту-
ра уонна спортка комитет председате-
линиэн В. П. Карлов бигэрэтиллилэр.

Сессия народнай контуруол оройуон-
нааҕы комитетин 13 киһиттэн састаа-
птаах тэрийдэ. Комитет председателинэн
Аркадий Егорович Филиппов аанна.
Председатели солбуйааччыларынан П.
Г. Кириллин уонна С. С. Смирникова,
комитет чилинээриниэн И. М. Андросов,
И. И. Банк, В. И. Новгородов, А. А.
Васильева, П. М. Габышев, И. И. Кан-
динский, В. А. Макаров, М. М. Пермя-
ков, П. И. Попов, Л. В. Саввина бигэр-
этиллилэр.

Оройуоннааҕы Совет исполкомун иһи-
тин административнай, саастарын ситэ
илик оҕолор дьыалаларыгар, итирктэ-
һини уонна алкоголизмы утары охсу-
һууга, көтөх көрөр (наблюдательнай)
история уонна культура пааматынньык-
тарын харыстааһынга көмөлөбөр ко-
миссиялар тэриллилэр.

Райсовет исполкомун иһини комис-
сиялар председателлэринэн бигэрэти-
лиллилэр: административнайга—П. Г.
Кириллин, саастарын ситэ илик оҕолор
дьыалаларыгар—В. А. Федорова, ити-
рктэһини уонна алкоголизмы утары
охсуһууга—Г. И. Адамов, көтөх көрө-
гө (наблюдательнайга)—А. А. Захаров,
история уонна культура пааматынньык-
тарын харыстааһынга—Л. Т. Егорова.

Сессия оройуоннааҕы агропромышлен-
най холбоһук советын сага састаабын
бигэрэттэ.

Итинтэн салгыы XX ынырыллах
оройуоннааҕы Совет күнүбэ бэбээскэ
иниис боппуруоһун көрүүгэ киирдэ.

«XX ынырыллах оройуоннааҕы Со-
вет депутаттарыгар быыбардааччылар-
тан киирбит наказыттар тустарынан» да-
кылааты райсовет исполкомун предсе-
дателя депутат А. С. Субботин огордо.
Дакылаат суньууһун кэспитингэ тыл
эттилэр: А. М. Слепцов—Болтоно сель-
советын исполкомун председатели, И. Н.
Алмосов—депутат, ОАПХ советын пред-
седатели, С. И. Сергеев—депутат,
«Мугудай» совхоз директора, П. Н. По-
тапова—депутат, Эрилин Эристини, аа-
тынан совхоз баһыныһыта.

Сессия дьүүллэһилибит боппуруосна
туһааннаах быһаарыны ылына.
Манан оройуоннааҕы Совет бастагы
сессията үлэтин бүтүрдэ.

Юбилейдаах ыһаах түһүлгэтигэр

Репортаж

Бүгүн биһиги сахалар
түгү былыргы сирдэрин-
дуомнарын тутан олорор
көмүһүгэр тийэн кэлбит
курдуктук. Ураһалар, си-
нирдэр, чороннор...
Олору сөргө аар баах.
Саламатан киирэттилибит
чэпирдэр сэлээбэттэр.
Бүгүн—өрөгөй, доҕордо-
һуу, күһү-уоһу, холоһуу,
сылыбырда буюуу быраа-
һынныыга. Маннык күн
күндү маддыттардаах,
күлөр-үөрэр ыччаттардаах
буолар. Ол сиринэн оро-
йуон быһылты юбилей-
даах улахан түһүлгэтигэр
шефтээхтэрбит. Нериятри
куорат предприятиелары
представителлэре, совхоз-
тар ахсыттан бастыг үлэ-
һиттэр, спортсменнар кэл-
биттэр. Манна бааллар
ытын-мааны кырдыастар,
дьыах курдук кырчаан-
нар, уу долгунууу дол-
гуһар нуучка, саха кэрэ-
дьахталлара. Сарсыҥыта

тан, сииллээх хамыйаҕы-
нан кытыыттан арыы ба-
һан, ыһаах ыһар. Уруй-
айхал ортогутар мөҥө хал-
лаһа салыт курбуулуур.
«Саха өрөгөйдөөх марша»
өрө дьиргийэр.

Юбилейнай ыһааҕы үө-
рүүдэхтик аһыы церемо-
ниятын үлэһиттэр парад-
тара салгыыр. Биһиги ин-
ибиэтигэр киһи аһах ис-
ториятыгар сага арыы
прыйыт Улуу Октябрь-
скай революция символу
—рейсер «Аврора» устан
саһар. Рабочай уонна баа-
һынай сомоҕолоһууларын
символу—сирини уон-
на өтүһүни күөрөччү түп-
лүт уоллаах кыһы көрө-
бүт. Стадией үрдүнэн
Улуу Ийэ дөйүбүт но-
руоттарын модун кыаһын,
түмсүүларин, доҕордоһуу-
ларын туһуга буолан, 15
союзнай республикалар го-
сударственной былаахтары
талхороллор. Колонналар-

га көрөбүт илин-илинлэ-
риттэн сииттэнэн иһэр
араас омукары—алмаас-
таах кыраай сахаларын,
бурдунтаах Казахстан,
күннээх Украина, хлопко-
таах Узбекистан норуот-
тарын. Киһилэри сөргө
литовецтар, эстонецтар,
армянаар, грузинаар
хаамсаллар. Элбэх бы-
рааттыы эйэлээх ому-
таах дөйүбүтүнэн киһи
тутуу сөдүмэр үөрүүтэ
дьону кууһар.

Юбилейдаах ыһаах үө-
рүүдэх хаһыы киири
тылыннан парти райкомун
бастагы секретара Г. М.
Сысолитин аһар уонна ты-
лы райсовет исполкомун
председателинэн А. С.
Субботинга биэрэр. Мус-
тубут дьону биһиги оро-
йуонмут Нериятрины
дөвөрдүү сибээһэ олох-
томбута уон сылыннан уон-
на юбилейдаах ыһааҕынан
«Эрэдэлээн тыл эттигэр»
комсомол XX сүһүн де-
легата, Ленинскай комсо-
мол бириэмийэтин лауре-
ата, Нериятригаагы таас
чох разрезын буровик
маастара Александр Воро-
нилов, «Якуттоль» хол-
боһук парткомун секста-
рын солбуйааччы А. М.
Черепанов, ССКП Нерия-
тригаагы горкомун секре-
тара А. С. Протодьяконов
эдэр куорат сайдыытын
туһунан иһэһини дьон
кэрэһэни иһиттэр.

Ол кэнниттэн парад
кыттылаахтара араас
омук үнүүүтүн көрдөрдү-
лэр. Легионалаан тийби-
дилэр, гонимтаан ойдулар,
сахалык дьирэҕкэй тэл-
тилэр. Ону кытта тэҥэ
түһүлгэ араас өгүтүн эр-
гийэ дьэрэйдэ.

Уохтаах кымыһынан,
эмис иһинэн күндүлэһин,
күһү-уоһу тургутууу,
үөрүү-көтүү көтөллөнүү
салданан барда.

Л. УНАРОВА.

Снимоктарга: алгысчыт
ыһаагы аһар; Нериятри-
тан—«Севериночка».

П. Окочешников фотолара.

ДОБОТТОРБУТ УРДУК НАБАРААДАЛАРА

Бэс ыйын 22—24 күн-
нэригэр Чуралчы оро-
йуонугар Нериятри күн-
нэре үрдүк тэрээһиннээх
тик мытылынылар. Күн-
нэр кыттылаахтара Не-
риятрины кытта шефтэ-
һин олохтоһууга 10 сыла
туолуутунан сибээстээн,
дөвөрдүү биһиги үлэлээ-

һин сайыһнарыыга кил-
лэригэр улахан кылаатта-
рын уонна XII пятилетка
былааннарын толорууга
үрдүк производственной
көрдөрүүлэрин иһин
ССКП Нериятригаагы
горкомун, народнай депу-
таттар куораттаагы Со-
веттарын, БЫСЛКС гор-

комун Бочуотунан грамо-
матын туттардылар: «Мыш-
лааһа», «Мугудай»,
Карл Маркс аатынан сов-
хозтарга, «Сага олох»
хаһыат редакциятыгар,
культура отделыгар, оро-
йуоннааҕы киһи балыы-
һаҕа.

П. Оконешников фотота.

Карл Маркс аатынан
овхоз хабайышына
үрүн төһүүтүн — хабаа-
ыстыбаний ахсааны
силлэрингэ, наука-техника
ситиһиндэрин, бастыг
опыты туванчыта үлэтэ
олуе бытаан, Ыһыллы
товуллуу, үлэ дьэсипи-
лиэтин кээни түбэлтэлэ-
р абырара суохтар. Со-
циалистическай куотала-
һыны төрийннэгэ специа-
листары кээттик тарды-
һаллыбат, ыһтарылар,
араас көбүлээһинэр дыа-
лаан бигэргэтиллибэккэ
хаалылара үгүс.

Совхозка иадрдар ула-
рийыылара-тэлэрийкиндэ
улахан. Ол курдук, пар-
тийнай уонча комсомоль-
скай гэримтэлэр секретар-
дара, профком председа-
телэ, биржанындрдар сыл-
лата кэриэтэ сагардыл-
лаллар. Совхоз сүрүн үлэ-
тигэр—сүөһү интэнигэр
—үлэнигэр 90—95 бы-
рыыаннара биэрдим-ик-
килин эрэ сыл үлэлээт
үөрөхкө эбэтэр атын үлэ-
нөөлөр.

Сельскэй бастакы

Бас ыңын 22 күнүгөр
1907 сыз бас ыңын 21
күнүгөр ыңыттылыбыт
быбардарга талыттылыбыт
народнай депутаттар сүүр-
банне ыңгырымытлах сель-
сиза Советтарын бастакы
саксиялара буолдулар.

ЧУРАПЧЫГА

Мурашны сельскэй Со-

Мамы тэгэ сессия бастайааннай номиссияларын тэрийдэ, састаалтарын бигэргэттэ. Сессияга исполком шийдэри номиссиялар эмнэ бигэргэтиллинилэр.

Тэрээһин боппурөөстөр кэмигэр тэрийтэ сессия государственнай тэрийдэлэр уонна оройуон киинин олохтоохтору суаһу аһылыгын соботуойкалааһына кыттыыларын туһунан боппурөөху дүүүллэһитэ киирэр. Сессия дүүүллэһитэ боппурөөска туһааннаах быһаарыһыны

ныгмал, онго
нийгмийн
шефээр
назиртай бүтэйн тугуу-
га, сүүлчээ эрин амыг

Ула ветерана Е. Н. Литвинцев оролгон хаанаймс-тыбалара өг дымларга ууну хаанааны болгуруу-нуун даярнаматахтарын, итинэхэ бэйли да үлэ тэрэһингэр, уларь-тыа кинирбэгэди кроти-налтаа. Кини кадрдары нитингэ партийнай ко-наиньны олохтуурга, са-лайар үлэбэ дьодура суох-тары уулаппаа эрчим-нэхтин уларьтан иварга, дьодурдаахтары кытта утумнаахты: үлэлэр-эттэ. Оттон С. В. Кочет-ков адр кадрдары олох-суун үлэлэтингэ, баста-тан, дьэвон-уотунан хаан-аиньны болгуруостарын быһаларда, ону тигэ ра-бочай кадрдар кылааста-рын үрдүтүгэ үлэни бы-лааннаахты ыһтарга этии кылларда. Ити мурудун коммунистар В. К. Ефре-мов, А. Х. Матвеев, Е. В. Пудов уу. д. а. эмиз ула-рыта тутуу уонна кадрда-ры кытта үлэни тупсарыи болгуруустарыгар санаа-лары атастасталлар.

Советтар сессиялара

Бахыта — Протодин-
нова Елена Николаевна,
Лытки Василий Василье-
вич, Левина Анна Семе-
новна.

Болугурга — Пелов Гаврил Гаврильевич, Ефимов Афанасий Петрович, Абрамова Мария Харитоновна.

Кыгознахха — Максимов Алексей Михайлович, Сырбыл Павел Николаевич, Лазарева Светлана Викторовна.

Одзулуица — Сидоров Михаил Михайлович, Седалищев Егор Иванович.

Муиньбах кыттылылаак-
тары ыйманыбыт итэбэс-
тэри туоратыыга утумнаах
үлэни бытарга туһулам-
ныт уураады ыйманылар.

Седлашцева Мария Николаевна
Соловьевка — Петров Семен Дмитриевич, Кропиков Николай Данилович, Платонов Владимир Петрович
Сыланга — Фомина Анастасия Афанасьевна, Башарин Илья Викторович, Сивцева Елена Петровна,
Хадаарга — Никонов Ва-

Хатылыга — Павлов
Афанасий Харитонович
Полова Матрена Алексее-
вна, Корнилов Николай
Трофимович

Чакырга — Филиппов
Михаил Петрович, Сидо-
рова Пелагея Ивановна,
Алексеева Елена Егоров-
на.

дэсгэрлэлтэй байдлаар сөрүнтари
хуучин болпуруост
дүүллэншилликлар. Отде-
менталрга уонна нэи-
тиэннээрэ сүнхүгэ дорох-
той, сумэнирээх уонна
эбин аһылыктары собо-
уомиллааһынга чоңчу
сүрүдахтар тигрдиллини-
лэр. Огтоохун хамлаан-
батын бытыгыга народ-
най депутаттар сорунтара
болтуланилла.

Көрсетилген кимияттар тур-
бут бияр болтуруолунан
тутуу хаачыстыбатын туп-
сарын буолар. Маны бы-
ппарынга аналлах комис-
сиялар тэриэнэ утум-
наах контуруулу олохтоо-
буу тэгнэ хас биирдии
работай матыаха интэ-
ресэтээх буолуутун сити-
һингэ үлэти тэриини наа-
дата ыйылыына.

Партийнай мушых ра-
бочай кадрдары үөрөтө-
рин, орто эвено кадрдары
сүүмэрдээһин уонна иитин
болсуроостарыгар туһан-
наах уурааһы ылына.

ҮЛЭБЭ ТУР

Ол эрээри кини көстүүгэ бэрт бөрүккүтэ суох. Баар суох уулуссаларбыт оһуно почта, маһаһын, Култура дьыһа түрэллэр, үлөгүһүс кута буолан, ардах түстэр эрэ кини батталлар бадарбаанна тэхсэр. Атын да уулуссалары тиһилинхтэх трактордар тимир тигилэхтэринэн тобута-хайыта сүүрэн олус аһаһтылар. Кини күрдүк кырдыаһас кини сэрэһин туорукку буол-

The image displays three historical documents. On the left is a large, rectangular, parchment-like sheet with faint, illegible markings. In the center is a smaller, rectangular document with a printed border and text, including the words 'THE APPOINTMENT' and 'OF THE COURT OF CHANCERY'. On the right is a small, rectangular card with the text 'Die Tage nach Festhalten:' printed on it.

В. И. Ленин айтилган ССРС Ленин орденнаах Государственной библиотеката 125 сааһын туолар. Манна ССРС норуоттарын бачыттары, тас дойдолардаагы литература минигалары дуо- регистрационный каталог 236 №-нэн «Владимир Ульянов. Помощник присяжного поверенного. В. Бронная, Д. Иванова, кн.3» дьен тус бэйэ бучаарынан суруйуу оноһуллубута.

Сүмбөктөргө: В. И. Ленин «Советский быдас» үчүрүттөөх со-

В. Н. Ленин аатынан
ССРС Ленин орденнаах
Государственный биб-
лиотеката.

— 200 —

Хайматтан агаан, ра-
дисттан истан дэонор ба-
дистан олонд байгааг

Ол эрээри кини көстүүгэ бэрт бөрүккүтэ суох. Баар суох уулуссаларбыт оһуно почта, маһаһын, Култура дьыһа тыраллар! Иүөгэһиэс кута буолан, ардах түстөр эрэ кини батталлар бадарбаанна хаксар. Атын да уулуссалары тиһилинхтэһэ трактордар тимир тыһахтэһинэн тобута-хайыта сүүрэн олус аһаһтылар. Кини күрдүк кырдыаһас кини сэһэннэ тыһуорку буол-

ийн тэнгисийн, итгэлтэй
ийдэн уулдсандаа нутгах-
а, аяаллаах трактордары-
йн тэнгисийн, о. д. а. үлэ-
эриг нутагхы, буна, ба-
ача үмүсэй буолуох итэ.

Ушайбаны кэро көстүү-
рэх оңорууга бирдин-
дөн ыаллар турунуохта-
ын аада. Ону атын сир-
эртэ курдук, олохтоох
Ыахтар комитети, тейсэ-
ет исполкома, ыһыска-

Дээ Бөхүлэллэст тулу
зан нэгдэстэйг аттах
түгшлэн. Бөхүлэллэст
Улаанай көрүнэхэйг оло
руу үлэстэр, билдэн ту
лар, итинэн муугурдамма
дуу барытын сынылал
иргэнэ нэлэн билээт
иһорон Улуу Октябрь 70
ылтэхэ юбилейн керс
ненин эмэ дьаһалы ыла
мэдэлтэх.

га, сүүлүгэ эбин апырын

От хомуура садалынара чугаһаата. Адыһах хомуурун эвенолар ходоһаа киириэхтэ. Бу эпинэттэх хампаан-
һаа хаһаайыстыбалар хайдах бэ-

лэмнэллэрин, дыһаллара кистэҕэ төһө олохтоохтук быһаарыллан эрэл-
лэрин туһанынаах салайааччылартан
ыйыталаһан манньк эпинэттэри ыл-
лабыт.

Ходуһаа киири Ыган турдабына

М. М. КИРИЛЛИН, Ча-
кыр отделениетын управ-
ляющааһын солбуйааччы:
— Отделение оттообун-
на, эмнэ былырынын
курдук, түөрт эвенону ту-
руорарга былааным.
Итилэртэн биэрэ, ааспыт
сайын оройуонга ыгы-
ры танааран үлэлээбит
Е. К. Еримеев эвенота.
Мэдэи оттуур учаастагар
Нуотараа көһөргө бэлэм-
нээр. Атыттар дойдуга
хаалан Тааттанан. Вера-
нэн, Хондуна үлэлээх-
тэ. Т. А. Филиппов үс
книһлээх снлэсчиртэрин
эвенота совхоз киннээх
салайытыгар бэриллэнэ.
Ол эрээри кини сөбүл-
лүнэн бу дойдуга үлэти
илин эбэн биэрэн онко
үлэлэтэн эрэр былаан-
наахпыт. Филипповтаах
ордубут ходоһаларга быс-
тах кэмгэ үлэлээхтэрин
сөп. Оройуон таһыгар
чопту ханык сиргэ кө-
һөн оттуурбут чуолкай-
даннарына эбэн эвено тэ-
риннэхпит диин биэс ра-
бочайы чорботунубут.
Олохтоох эвеноларга сы-
һыарбатыбыт.
Холбонор техниканы
өрөмүөннээһингэ бытаар-
ыы баар. Өрөмүөнүгү үс
книһин оройуон ыйыаһын
көһүннөн туруордубут.
Трактордартан киирлэ
холбонортооха биэр «Бе-
ларустан» уратылар бэ-
лэмнэр.
Хордоһой сирдэргэ аһы-
га үөскээн эрэрэ билин-
нэ. Аһыганы ээстээһини-
нэн үс алаастан ордугу
хаппатыбыт. Дьаат ыста-
рыллыбыт сирдэригэр ка-
рантин бары көрдөбүллэ-
рэ тутуһуллаллар.
Хампаанһаа үгэс кур-
дук, эбэн аһылыгы бэ-
лэмнээһингэ маассабый
субуотунууһуларын са-
далынаа. Дьону дупка
быһытытар таһаарыах-
пыт.
И. П. ПОНОМАРЕВ,
Килэһи отделениетын уп-
равляющааһа:
— Эвенолар састаапта-
ра, үлэлэр ньымалара
ааспыт сайыгыттан ула-
хан уратыта суох. Арай
былырын Ф. Д. Баран-
новтаах биһирээбит СПТ-
60 агрегаттара С. С. Ла-

зарев эвенотугар эмнэ ту-
һанылар буолуоҕа — от-
деление саага СПТ-60
бэриллэнэ.
Өрөмүөнүгэ бытаарыы
улахан. Техниканы бэ-
лэмнээһингэ кини киир-
хэ көһөһүгэ адыһах. Ви-
лигги туругунаа онко
былааннаммыт 12 трак-
тортан үлэлэргэ төлөрү
бэлэмнээҕэ — 4-дэ. Ити
курдук, 3 киирлэлаах
пытыттан 1-рэ бэлэм. Өрө-
мүөнү бэс ыйын 17 кү-
нүтүн садалабыһпыт.
Оройуон ыйыаһын кии-
ниттэн кэлэн механиз-
ациялаах эвеноларбыт
дьоннор өрөмүөнү сада-
лаатылар.
А. А. АРЖАКОВ,
Карл Маркс аатынан сов-
хоз хомуутун биригэдьи-
ри:
— Аһа угуор Эвэби-
лигэн, Айан Куоһалды-
нан уонна Куолуманан үс
эвенону таһаарыахтаах-
пыт. Итин таһынан биэр
эвенону Нам оройуонугар
көһөрөбүт чуолкайданна.
Онко былырынын оттообут
сирбитин быһыл да аны-
таах курдунут. Мантан
атыттар чугастаабы ходо-
һаларга үлэлээхтэ.
Эрдэ тиздирдигиби со-
рудах быһытынан сов-
хоз сезон устата 3500
тонна оту, 1400 тонна
снлэһи сөвгүтүпкэлаах-
таах. Эвенолорбытыгар
ааспыт сылтан уларыһы
дизин улахан суох. Арай
кэлэн механизациялаах

А. Д. КУЛЧКИН эвенота
оту наар пресс ньыматы-
нан сөвгүтүпкэлааҕа.
Онуоха сөвгөх техника
бэриллэнэ.
Холбонор техниканы
өрөмүөннээһини ыйыахтар
көһүннэртэн саага сада-
лаан эрээбит. Трактордар
туруктара манньк: 8 «Бе-
ларустан» 8-ча, 4 тили-
лигтээхтэн 3-һэ үлэлэргэ
бэлэм. Бу күннэргэ отчу-
тары өрөмүөнүгэ туруоран
бу итэҕэһи суһаллык туо-
ратар соруһааһыт.
С. Д. ПЕТРОВ, Соло-
вьев селсөветын испол-
комун председатели:
— Оттообун хампаан-
һаабыт бэлэмнээһин бэс
ыйын 22 күнүгэр селсөкэй
Совет сессиятыгар анал
бөппүрүөс «быһытынан
дүүүлэһилиннэ. Онко от-
деление управляющаа И.
И. Яковлев информацийы
тин иһиттибит.
Отделение быһыл бары-
та 9 эвенону төрийдэ.
Коллективтар састааптара
сүрүтүнэн чуолкайданан,
маршруттара быһаарыл-
лан турар. Техника өрө-
мүөнэ өссө да ситэ илин.
Сүөһү аһылыгы сөв-
гүтүпкэлааһына общест-
венноһу, государственнай
төрийлэлэри кытыарыга
дыһаллар былааннарын
бигэртэтибит. Чуолан,
төрийлэлэргэ хас биһирдн
иһин 1.5 тоннаттан итэ-
дэһэ суох оту бэлэмни-
гэр сорудах тиздирдиги-
нэ.
РЕДАКЦИЈАТАН: Быһылгы сезонга оройуон
үрдүнэн 37 тыһ. тонна от, 12 тыһ. тонна снлэс
сөвгүтүпкэлааһытаах. Онко барыта 132 кэлэн ме-
ханизациялаах, механизированнай аҕардаах, коло-
илин уонна илин эвенолара үлэлээхтэ. 214 трак-
тор, 380 ат көлө туһаныллылар. Сүөһү аһылыгы
оройуон тас өттүгэр бэлэмнээһингэ Уус-Майанан,
Бүлүүнэн, Көбэйиэнэн 300-чэ кини ытылларга бы-
лаанналар. Бу барыта үчүгэй тэрээһини, хаһаайы-
стыбаннай хампаанһаа эҕиклэ суох бэлэмнээһини
эрэйэр. Оччоҕо эрэ дьыл күчүмэйдэригэр утарсар
дьоһобут улаатыаҕа, хомууру тэрээһиннээхтик са-
далааһыт.

Эрдэһтэн бэлэмнээһин — элбэби оттуон
ССКП обкомугар, Саха АССР Министрдерин
Советыгар, ПССУОС-ка уонна ЫБСЛКС обкомугар
ССКП обкома, Саха АССР Министр-
дерин Совета, ПССУОС уонна ЫБСЛКС
обкома республика оройуоннарыгар уон-
на хаһаайыстыбаларыгар 1987 сылга
сүөһү аһылыгы бэлэмнээһини республи-
катааһы социалистическай куоталаһы-
ларын усулуобуйаларын бигэртэтиһэр.
ССКП райкомнара, горкомнара, рай-
(гор) исполкомнар, ЫБСЛКС райкомна-
ра уонна горкомнара, Саха АССР Гос-
агропромта, агропромышленнай комплекс
үлэһитэрин профсоюзун обкома уонна
кинн олохтоох органнара Улуу Октябрь
70 сыла туолуутун көрсө социалистичес-
кай куоталаһыны маассабыйдык тэни-
тэллэригэр соруу туруорулуна. Оро-
йуоннарга, совхозтарга олохтоох усулу-
буһаа сөп түбэһиннэриллиэн куоталаһы
усулуобуйата ырытыллан оҕоһуллуох
тустаах.
Социалистическай куоталаһы кыа-
һылаахтарыгар туттарарга аһаан ССКП
обкомун, Саха АССР Министрдерин Со-
ветын, ПССУОС уонна ЫБСЛКС обко-
мун көһөрүллэ сылдьар адыс Кыһыл
знамалара уонна эһи көһөрүллэ сыл-
дьар адыс ыһпеллара уонна автомашин-
налар, мотоциклар фондалара олохто-
но.

1987 сылга оройуоннар уонна хаһаайыстыбалар сүөһү аһылыгы бэлэмнээһингэ республикатааһы социалистическай куоталаһыларын УСУЛУОБУАТА

Сүөһү аһылыгы бэ-
лэмнээһингэ республика-
тааһы социалистическай
куоталаһы оройуоннар-
га түөрт зонанан ытыллар.
Биһиги оройуонмут Ле-
на илин эгэһинээһи зона-
га күрэхтэһэр. Онко кии-
рлэр: Аһа, Алексеев-
скай, Мэнгэ-Хангалас, Чу-
рапчы, Уус-Алдан, Со-
циалистическай куотала-
һы кыайыһааһынан аа-
рыллыахтара:
ОРОЙУОННАРТАН
Сүөһү аһылыгы бэ-
лэмнээһингэ, кини хаа-
чыстыбатын учуоттаан
туран, былаантан графигы
толорбуттар уонна орду-
к үчүгэй көрдөрүүлэри си-
тиспиттэр бастагы ко-
лонкаа — оттообун, ик-
кискэ — снлэстээһини,
үһүс — кырбаммыт оту
бэлэмнээһин былаанна-
рын көрдүс кэмнэринэн
баччаттан итэҕэһэ суох
бырыһман толордохтору-
на:
Атырдыах ыйын 3 кү-
нүгэр дээрн 55—60.
Атырдыах ыйын 24 кү-
нүгэр дээрн 95—75—95.
Окко балаһан ыйын 1,
снлэскэ балаһан ыйын
14 күнүгэр дээрн 100
бырыһман толордохтору-
на.

Атырдыах ыйын 24 кү-
нүгэр дээрн 95—75—95.
Окко балаһан ыйын 1,
снлэскэ балаһан ыйын
14 күнүгэр дээрн 100 бы-
рыһман толордохторуна.
Республикатааһы соци-
алистическай куоталаһы
кыайыһаахтарыгар бары
зоналарынан биһирдн
бастагы уонна биһирдн
иккис мистэһэр анаал-
лар.
Атырдыах ыйын 3 уон-
на 24 күнүгэрдээһи түмү-
тэринэн бастагы мистэ-
һи ылбыт оройуоннар
уонна совхозтар ССКП
обкомун, Саха АССР Министр-
дерин Советын, ПССУОС
уонна ЫБСЛКС обкомун
наһарадалаһаллар итин-
нэ «Ыһым» уонна «Со-
циалистическай Якутия»
хаһыаттар страницалары-
гар, куоталаһы респу-
бликатааһы дуоскатыгар
таһаарыллаллар.
Иккис мистэһи ылбыт
оройуоннар уонна сов-
хозтарга ССКП обкомун,
Саха АССР Министрдерин
Советын, ПССУОС уонна
ЫБСЛКС обкомун
Бочуотнай Грамоталара
туттарылар.
Куоталаһы бүтөһик-
тээх түмүгэ тахсытыгар
бастагы мистэһи ылбыт
оройуоннар уонна сов-
хозтарга ССКП обкомун,
Саха АССР Министрдерин
Советын, ПССУОС уонна
ЫБСЛКС обкомун
көһөрүллэ сылдьар Кы-
һыл знамалара туттары-
лар уонна республикатаа-
һы Бочуот дуоскатыгар
таһаарыллаллар.

Иккис мистэһи ылбыт
оройуоннар уонна сов-
хозтарга ССКП обкомун,
Саха АССР Министрдерин
Советын, ПССУОС уонна
ЫБСЛКС обкомун көһө-
руллэ сылдьар ыһпел-
лара анаалар.
Бүтэһинтээх түмүгэ-
ринэн совхозтарга была-
ны аһара толоруулары-
нан көрөн трактордар, ав-
томашиналар, автобустар
фондалара Саха АССР
Госагропромун 1988 сыл-
лаары фондатыттан ана-
нылар.
Сүөһү аһылыгы бэ-
лэмнээһингэ идэтиһит
эвенолар ортолоругар
куоталаһы оройуонна-
рын ытыллар уонна
онко түмүктэһэр.
Республикатааһы соци-
алистическай куоталаһы
түмүктэрин оҕоруу-
ту учуоттаналлар:
— бэлэмнэммит аһылы-
к хаачыстыбата;
— сыһарылыбыт хо-
дуһа көнө уонна ону от-
тообун бырыһыана;
— үлэ харыстабыла уон-
на оһол суох буолуутун
техникатын турута;
— коллективнай бод-
розги олохтообун.
Оройуоннар уонна ха-
һаайыстыбалар социали-
стическай куоталаһыла-
рын түмүктэһэ атырдыах
ыйын 3 күнүгэрдээһи туру-
гунаа ити ый 7 күнүгэр,
оттоон 24 күнүгэрдээһи туру-
гунаа ый 28 күнүгэр оҕо-
һуллуохтара. Бүтөһик-
тээх түмүг балаһан ыйын
21 күнүгэр таһаарыл-
лыаҕа.

**ХАҢААЙЫСТЫБА-
ЛАРТАН**
Сүөһү аһылыгы бэ-
лэмнээһингэ, кини хаа-
чыстыбатын учуоттаан ту-
ран, былаантан графигы
толорбут уонна орду-
к үчүгэй көрдөрүүлэри си-
тиспит буоллахтарына
(бырыһыаннааһын).
Атырдыах ыйын 3 кү-
нүгэр дээрн 60—60.

Иккис мистэһи ылбыт
оройуоннар уонна сов-
хозтарга ССКП обкомун,
Саха АССР Министрдерин
Советын, ПССУОС уонна
ЫБСЛКС обкомун
Бочуотнай Грамоталара
туттарылар.

Оройуоннар уонна ха-
һаайыстыбалар социали-
стическай куоталаһыла-
рын түмүктэһэ атырдыах
ыйын 3 күнүгэрдээһи туру-
гунаа ити ый 7 күнүгэр,
оттоон 24 күнүгэрдээһи туру-
гунаа ый 28 күнүгэр оҕо-
һуллуохтара. Бүтөһик-
тээх түмүг балаһан ыйын
21 күнүгэр таһаарыл-
лыаҕа.

САҢАНЫ АЙААЧЧЫЛАР КЫЛААТТАРА

Научнай - техниче-
скэй прогрессы түргэтэ-
тиһэр биллэр-көстөр
нылааты саҥаны аһаач-
чылар ыллараллар.
Ааспыт сылга рациона-
лизатордар уонна изо-
бретателлэр Бүтүн Со-
юзтааһы обществолары
чылчэппэрин ыры-
тан оҕорууларын олох-
хо киллэрин экономиче-
скай көдүүһэ 8
миллиард солкуобайга
тэҕэһиптэ. Ити сыл-
лара өссө улахан буо-
луоһун сөп этэ: актив-
най техникескай айым-
нан производствота
үлэлээччилэр уонча эрэ
бырыһыаннара кытар
абазы. Соторутааҕыта
ССКП КН, ССРС Ми-
нистрдерин Советын,
ПССУОС уонна
ЫБСЛКС КН «Само-
деятельнай техникескай
айымна салгыы сайын-
наран дыһаллар туста-
рынак» уураахтара
ыһыллыбыта. Соруу ту-

рар — изобретательст-
во уонна рационали-
зация үлэһитэри үн-
сүлэрин тардыахха, са-
модеятельнай техниче-
скэй айымны кулуул-
тарын тэрийтэлээххэ.
Онуоха бэйэтин ор-
дуу үчүгэйдик ыччат
көрдөрөр. Холбурдунан
Ыччат научнай-техни-
ческай айымнытын
Бүтүн Союзтааһы
быһастаһата буолуодун
сөп. Онко дьиннээх
производствоннай уонна
социальный проблема-
лары быһарыыга туһу-
ламмыт сыһаналаах
ырытан оҕоруулар көр-
дөрүлүбүттэр. Итин
тэҕэ изобретательскай
үлэҕэ биһиги улам ор-
дуу элбэх пенсионердар
кытталара интэриһиһи-
нэ. Киилэр олоххо
уонна аһар опьиттара
биллэр-көстөр туһаны
салгыы биэрэр. Бу от-
тунан «Олоххо киллэ-
рин» тинигээх коопера-

тивтар опьиттара интэ-
риһиһи, Манньк коопе-
ративтар «умнуулу-
бут», ол эрээри бэйэлэ-
рин сыһанастарын сү-
тэрэ илин ырытан оҕо-
руулары олоххо киллэ-
рингэ предпринимелар-
га көмөлөһөччүлэр бы-
һыларынан үлэлээх-
тэрин сөп этэ. Иккис-
көрдөртөн уонна рабо-
чайдартан састааптаах
айар комплекскай би-
ригэһэдэр эмнэ ураты
көсжиллээхтэр. Манньк
холбоһуктар боччум-
наах оперативнай со-
руктары толорор кыах-
таахтар.
Биһиги Изобрета-
тельста туһунан Со-
куон бэлэмнээр. Ол
рабочайдар, инженер-
дар, ученадар науч-
най-техникескай дири-
ктэһэн аһар үлэҕэ интэ-
риһэһирин өссө ордуу
сайыннаран кыагы биэ-
риһэ.

Бүгүн — Изобретатель уонна рационализатор күнэ

«Чурапчы» совхоз Сыланнааһы отделениетыгар
мастерской коллективин киин туттар үлэлэһэ свар-
щик В. М. Макаров — совхоз биэр бастык рациона-
лизатора. Арыһаах отделениетыгар оҕорон биэр-
бит аһыганы хомууар агрегатын специалистар үр-
дуктун сыһаалаабыттара. Биһиги кини аһыганы
утары охсууар атын агрегаты оҕоро сылдьар.

Снимокка: сварщик рационализатор В. М. Ма-
каров.

П. Оконешников фотота.

СЫЫППАРАЛАР уонна ЧАХЧЫЛАР

● Саҥаны айымнар
аһааннарынан ССРС
аһаан дойдуга бастагы
мистэһи ылар: 1980
сыллаахха Советскай
Союзка 82,6 тыһ. са-
ҥаны айыны регистра-
цияламмыта (АХШ-ка
80 тыһ. көрүнэ, Япо-
нияҕа — 50 тыһ., Вели-
кобританияҕа уонна
Францияҕа — 10 тыһ.
ГФР-га — 8 тыһ. көри-

гэ). Аһаан дойдуга нэһи-
лиһиһэтин уон сэттэ
гыммыт биһирин ылар
ССРС аһаан дойдуга науч-
най бородууксуһатын
үс гыммыт биһирин, ба-
ры техникескай быһа-
рылар биэс гыммыт
биһирдэрин биэрэр.
● 12-е пятилеткаҕа
киһилэр производствота
40 млрд. солк. көм-
чилээһини биэрэргэ би-
гэ быһаарынылаах-
тар.

(ССТА).

Рабочай
чиэспит
дьыалата

Кылааннаах — оройуон биир уһук изилдигэр, 1930 сыллаахха дэриэ Таатта улуһун Хайахсыт нэһилиэгинэн ааттара. Кэлин бандытытар хаалыах минилэриттэн охтуубут режиссёрон Илья Тимофеевич Белолобский аатын сүкпүтэ. Ада дойдуга Улуу сэриитин уонна суһуураан сылларыгар астан баран дыоно-сэргэте хоту балыктыы келеппөр курааннахсыаа сылдыбыта. Воденсүтүүлэр сылларыгар Кытаанах нэһилиэгэр холбоспуга, 1984 сыл муус устар 11 күнүгэр Саха АССР Верховнай Советын Президиумун Ыһаагарынан Кылааннаах сельскай Совета тэриллэбитэ.

Бүгүн Кылаалнаахха 420 киһи оло-
дор, ити нингтэн 250 бичбардааччы,
140-ча хайааныстыбалаах, Адыс кы-
лаастаах оҕуула, 45 мистэлээх дьа-
һыла-сад, маһаһын, фельдшерскэй-аку-
шерскэй дуун, сибээс отделеннета, ку-
лууп, о. д. а. нэһилкөннээһи хааччы-
һыга үлэтиниллэр.

Нэвчилэн — «Чурапчы» совхоз Арыллахтээдэ отделениетын территорията. Отделение ааспыт сылга совхоз нһинэн мытыллар социалистической күоталһыга бастаабыта. Бһниги 910 ынах сүөлү, 530 сылгы баайдаахпыт. Итэн туруорар сүөлүбүтүтэн бородууксуяны ызыбыт быһылгы сыллааха олус малтох. Ити туһунан биримэс тыһымыгар сөп түбэһиннэрэн тоһоодолоон бэлэтинир ыада. Ол курдук, үүтү валовойнаа ыһын былаана 89,8 бырыһыан туолан иһэр. Үүтү государствоа атымлааһын былаана туолар эбит буоллагына, хаачыстыбаннай көрдөрүүлэрибт намыһахтар. Туттарыллыбыт үүт 22 эрэ бырыһыана бастагы суортаагынан барда. 52 ыһырай көннүтүн өлгө. Уталыллаллаа туоретыны эрайэр итэбастар албахтар. Хас бирдии салайааччы, үлэһит тус кыһалда оностон, ааган-суоттаан, күнү күнүгэбигэ тэтигэн үлэлээтэгиин үлэһит-хамнаспыт хаалмыттан тахсыада. Сананы олохтообун, ыларыта туттуулар биллэ.

гин да олус ыараханын олоххо ниг-
рэлээр.

Оройуон ыһырдааһа оскуолаларыттан биридэстэрэ Кылааннаахха бвар. Аанна-рын талачын аһан ыччаты үөрөх сымдыгар ыһырыгыта 80-тан тахса сыл буолла. Ити сыллар усталлаах туоралларыгар элбэх ыччаты үөрэтэн-интэн таһаарда. Билгин оскуолабытыгар үөрөх боруугун аан-мааннай атыһабыттары: Саха АССР Доруобуйатын харыстабылыгар бастакы нарком А. Ф. Бояров, наука доктора Е. И. Коркина, наука араас салааларыгар үлэлиир ученайдар Б. Н. Попов, Ф. С. Попов уонна С. Р. Попов. Аһыйах сыллаахыта Арыылаах уолаттар Иван уонна Гаврил Поповтар хаймыларга, Н. Спиридонов, И. Харитонов уонна бһраастымы Морфунюстар туустууга аатырыбыттар. Олохтоохтор минимал ааттарынан сизэрдээхтик киэн тутталлар. Билгин даҕаны Кылааннаахха аһа көлүөнэ спортсменнар ситиһинимэрнэ хатылыах ыччаттар элбэхтэр. Комсомольскай тэриэлтэ ыччаты спортка тардарга тэри-йэр үлэни сүрүннээтэһинэ, сана ааттары бизэр кыахтаахпыт.

Дваахыла-сад коллектива оройуонга бастын үлээлээхтэр ахсааныгар кинэр. Кыттааннаах кыраачан слесарьтохторун анал үрөхтөөх күтүөччилэр бүүбөйдииллэр. Оголор дьобурдарын сайыннарылыга бастаах хардыларыг дваахыла-садка оттороллор.

Кылазинаахха государственной төрлэтэлэр таһаарыылаахтын үлэһиннэлэр. Ол бийигини үөрдэр. Кинилэр үлэлэрини холбоһор өгөстөн өссө улахан ситиһиннэлэр-дээх буоларбытыгар элэни үөскэтэр.

Бийиги бүтүнгү олохтулар олук
уурсубут ага табарыстарбыт үзэ уонна
сэрин өстөрүттэрэ нэһилиэк обществен-
най олоһор ахсаабат нөмүлөөхтөр. М.
Барашков, В. Попов, М. Поталов, М.
Попов уо. д. а. миччаты үлээһинигэ
активнайдый ытталлар.

Улуу Октябр 70 сыллаах юбилейын көрсө ылыммыт сорултарбытын ханник да ыракаттары аахсыбакка толоруохтаахпын. Ити—бизини рабочий чэпсэт дьылыта. Нэһилик обществонно, үлэ коллективтара, Өнүрдүүлэн үлэһиттэрэ дойду олоһор көрө-балиэ датаны дьонуннаахтын көрсөтө күүстэрин харыстаа-бакка үлэһиттэрэ.

А. КАРДАШЕВСКАЯ,
сод.совет. исполкомун председателю.

ҮӨРЭХ КЫҺАТА

1900 сыйлаахха очтоодуга Таатта улуунун I Хайахсмыгар бир кылаастаах духовой-приходской оскуола аһымлыгыта. Оскуола дьэтигуст бэйэтин юлөлүнүкүз уонна үбүнү үөрүх кэскиллэрин өйдүүр дыдагыты минн Т. М. Каженинг туттаргыта. Ити илүү минин кыһыл көмүс медалынан наараадалаабыгытара. Минна бизс элнлэк оҕолоро мустан үөрөнэллэрэ. Бастаан адабыгыт Иоанн Винокуров, учугал Василий Винокуров 15 оҕону үөрөнүттэрэ. 1902 сыйлааха үөрөнөөччү ахсаана 24-кэ тийибит. Ити очтоодуга баалчаа улахан сыһыппарата. Араас сыйларга А. Бояркин, Г. Хомтанов, агасбалыс Сыроватскалар учууталаабыттара. Оскуола Октябрьскай революция кэнииттан сымдыгы саҕар үөрүх-билиги кининин толору буолбута. Гражданскай сарни сыйларыгар үөрөтти тохтуу сыйлаабыта.

1923 сэллээхха хүнү-
нүгэр оскуола хатгаан
аһылдыбыта. Сэбиднис-
биныз Г. М. Григорьев
анаммыта. 1928 сэллээх-
ха басхоломмут нүрүст
нүүһүнүн тутуллубут са-
на оскуола дьинэ үлэз
кнрибита. Ол дьэз били-
гин дьаһыла-сад буолар
турар. Г. П. Хонотанов,
А. А. Захаров, М. И.
Винокурова учууталлаан-
нар 150-ча оёону
үөрэхтээбиттэрэ. 1939
сэллээхха оскуола 5 кы-
лаастаммыта Директоры-
нан Кытааных кийитэ Н.
А. Пономарев үлээбитэ.
Оскуола кнгириг ылахха

тар кесиптэргэ. Онон оскуола сабыллыбыта, 1945 сыллаахха — Улуу Кыайыы өрөгөйдөөх сылыктар — оскуолара начальнай кылаастары үөртүн сөгүтүдүлүбүтэ. Коллективны фронтоник Н. Ф. Безмелов салайбыта.

1967 сыллаахха оройуон учууталдарын олунуутаагы конференцияларыгар «Вочут Зина» орден навалера кырдаахас учуутал М. Н. Попов адыс кылаастаах оскуола тутуутун туруорсубута. Оччогооу оройуон саалаатта ветеран этинтик өйөбүтэ. Онон 1970 сылтан оскуола дьэтин тутуу саалааммыта. 1971 сыллаахха уруну оскуола дьэтигэр бэһис кылаас аһыллыбыта. Кэлин Саха АССР үтүөлээх учуутала, норуот үөрэбэринтин туйгуна буолбут М. П. Макарова улаадабыта.

1973 сэл тохсунньуту-
гар өсхуола санга днэнтн-
гэр көспүтэ. Ити олох-
тоохторго улахан үөрүү
уонна киэн туттуу этэ.

Арыылаах оскуолата
элбэх ыччаты биллини-
үөрэринэн кынаттаан олох
суолутар аҥарыкта. Ки-
ни үөрэнээччилэрэ оро-
йуон, республика сайды-
тыгар биллэр-нөстөр кы-
лааты киллэрсэр кыах-
таах дьон буола үүмүт-
тэрэ. И. Н. Винокуров
Саха АССР Совнаркомун
Председателини, И. И.
Пономарев Саха АССР
Верховнай Советын Пре-
зидиумун Секретарынан,
И. Н. Варашков ССКП
обкомун секретарынан
үлэлэбиттэрэ, Республи-
ка биллиилээх дьоннору-
нан буолбут филологи

утуулзах учуутала, но-
руот үөрөхрийн туйгу-
на М. П. Макаровы олох-
тохтор учууталлар учуу-
талларын алтынчлалар.
Кинн эдэрдэсэ тирэх
буслар, мэлдэн субдир.

Үөрэнгэччилэр билиг-
лэрин таһыммы оройбуон-
га ытыллар предметнай
олимпиадалар ырылхай-
дык көрдөрөөлөр. Ааспын
үөрөх дьылыгар абыс ыы-
лаастаах оскуолаларга
нуучча тылыгар (үгү-
тал Е. М. Попова), саха
тылыгар (Е. П. Седаль-
цева), физикага (Н. В.
Слепцов), черчегини
уруһунга, хаартыска
түһүрүгэ, технической
абымньыга (А. П. Пет-
ров) бастааки миэстэлэ-
р Арыылаах үөрэнгэччилэ-
р ылбыттара. Ити кол-
лектив бүтүүнүн абым-
ньылаах үлүтүн түмүгэ.

Нуучча тылын—воруоттар довордохууларын тылын—үөртүнгэ ураты болдомто ууруллар. Хаччаппиэр ахсын нуучча тылын күнэ мытыллар. Итэ күн бары даһааллар нууччалык тылынан бараллар. В. М. Попова үөрөтүөчүлөрү кинигэ эйгэтигэр ниллэрингэ биллэр көстөр үлэни ыттар. Ол нуурдук кинигэ быыстап каларын, ырытыыларга тэрийдэр. Кинигэни таптааччылары түмөн «Кинигэ Салыһатын» үллэтэр. «Үтүөр юэнигэ» операциаллары оскуода үөдү

Октябрентар уош;
пионердар дэнилик оло
буи катта ыкса сибэс
тэхтик үлэдиллэр. Ы
раһынныктарга үлэ бэс
тыгнанын, ветераннары
эвэрдэллэн ыллаан чаа
раллар, үкүкүүлэн тэйб
лэр. Сүөһүгэ эбин аһыл
гы бэлэмнээһин, бөһүөл
ги чабдыгирдын иннилэ
кыттыылара суох аас
наттар.

Оголон дэбурдарын
тэлэру саймынарарга ту
һаайан идэлээрэнэн нуру
һуоктар уутмнаахтын үдэ
лиилэр. Е. П. Седали
цева салаар драмкружо
га үөрэх сылыгар нэи
лииньүгэ үс спентань
туруорда. Эдэр арис
Дима Демьянов «Амра
саас этэ» спентакда
Ньаагн оролун тэлэру
оройуоннаахы көруутэ си
тинилээхтик кытына
М. П. Демьянова үөрэтэ
арыаһыттар нуластар
туорун, ырааһын ыстиби
эрэ барыта хайгыыр. Ос
куола директора Н. Н.
Кардашевскай бэйэтэни
тустуу секциятын үлэлэ
тэр. Педколлектив тэрэл
лүттэри кытта ыкса си
бээстээхтик үлэлнир. Те
рөллүттэр муньахтар
кэмнэтин кэмгэр ыы
тылаллар. Оскуолаға те
рөллүттэр уруоктарга
сылдымылара, көрсүүү
лэр буолталаахтарлар.

Ити нурдук оройуон кырдыбас оскуолаларыттан бирдәстөрү эдэр арчынның олорор уонун үлөһүннр. Билиги оскуолабыт историятыгар хаануруу Коммунистическай партиябыт көрүст туһугар кылааннахха ырылхайдык көстөр. Кылааннаах нэһилхэт Советскай былаастылыларыгар сайдытын билсэнэххитин баҕардаххытына оскуолава маддаһтаат, билигин үөрөнөөччилэрбитин кытта көдөһүтүннүлөр баҕа санааларын бийеталаһын. Күннүлэр араач, артист, суруйааччы летчик, художник уонна космонавт, бастыггыт бастын үлөһүт дьон буолуохтарына баҕараллар.

А. ПОПОВА.

МАРИЯ сэрни садаланытыгар 14 саастаах хороччу улаатан эр. Уһыксы этэ. Ини, итинни-буһууну аахсыбакка, хонну араас үлэлэригэр эриллибитэ. Тугу-тугу үлээлээбэтээй. Субан сүөһү, сибиинньа корбутэ, трактористар бииргэздэ-дэригэр остуорастаабыта.

Хорсун-хоодуот үлэнт
быһытынан атыттары
көүлүүр смаллаах бо-
роску көрүүтүгэр тыла-
нан «Комсомол» колхозка
үлэлини тахсыбыта. Ити
50-с сыллардаахха этэ.
Оччолорго борооскуну ку-
руу ньыматын сүөсүһүт-
тэр санга баһымыылара.
Борооскулар өлүүлөрү
үгүстүк тахсара. Итинни
эппиэттээх үлэҥ тыла-
марга бэйэ кууһугэр эрэл-
наада. Мария Устинова
Данилова ити курдук оло-
бун үтүө сылларын анаа-
быт идэтин булбута. 1966
сыллаахха Ньэмнээн
ферматыгар үлэлини сыл-
дьан СССР кэжиктигэр
киирбитэ. Коммунист аа-
тын үрдүктүк тутан үлэ-
ыарахан учаастагар мал-
дыт минни испитэ. В.
Гаганова Бүтүн Союзка
көтөхлүт бачымын оро-
йуонига биэр бастаһынан
өлбөөн Мырыла Амматы-
гар сүөһү өлүүлээх уча-
такка үлэлини барбыта.
Асылан малдьар, хаан-
нааһынан үөһүрбүт быс-
тар малтох туруктаах бо-
роскулары тутан бары-
ларын тыһынаах иппитэ.
Ити курдук үс сыл үлэ-

лээн хавьчлаах учраас
тагы өрө тартыг.

Мария Устиновна ие-
титтэи Настасчийна
эмөөхсөнтөн иһинанэстиба
идьэ хаалбыт идэлээх.
Кини — уран тарбахтаах

ИККИ ДЫЛҒА

ошурдаут. Тубунташ үл-
тин быһымыгар дууһаны
уһардатар нарын ошуро-
дары аһыар буолбута.
Мария Устиновна норуот
урэн тарбахтаабын бы-
һытынан үүнүүтүн чып-
чаадынан озуруонан, кө-
мүс синаадыннэн ийэрэтти-
либэт нийинт кылыс сүк-
төн кэлэр атын синаадын
айымы буолбута. Ити си-
мэх элбэх быысташалар-
га туруоруллубута, албэх
наһараадаларынан бэлиэ-
томмунта. Эдкий Мария
тинипт ошур-дьардаа
этэрбастарын, бэргэнэлэ-
рин Кылааннаах үгүс
электростанция кэтэдэлэр

[illegible]

Бийлыгы кыстыкка куна-
дан туруктаах түөрт пь-
райн көрөн күөххэ үктөн-
нэрдэ. Быа хатааччы, үө-
лөһөннэхтэрин субуотун-
нууктарга кофүтээччи
Эмээ Юнна. Аны бекүөлэ-

ДЫЛБА

да орууриал ангийн курубуугуи салайар. Кы-
ламнылаах улхит Мари-
и Устиновна—«Бочуот
Знага» орден кавалера.
УЛЪЯНА Еремеевна
Макарова эмиз «Бочуот
Знага» орден кавале-
ра. Кини оло саага
Таатта урах үрдүгүр Уол-
ба нэһиликтэр ааспыта.
Ульяна 12 саастаадыттан
сир тааттарыгытар, кү-
рү тууутугар үлээб-
тинэн барыта. 15 са-
адыттан ыанныксыттаа-
быта. Ажалара олон ту-
лайах хаалбыт бисе
биргэ төрөбүттэрин ити
күрдүк үлээлэн итиспи-
тэ. 1957 сэмлээхха С. Д.
Варашков днэн үс кыра
оролшох огдообо итинэхэ
кэртэн тахсан Армылаах-
ха үтэмимит Армылаах-
ха кэллэрин үһүс күнүгүр
манньиксыттын тахсыба-
та. Дьонго алаккый, кы-
агыгас улхит ийинитэ-
рин арылаахтар хара
мантайгыттан таптаабыт-
тара. Тулаахкылаан
онгой-сонгой көрбүт со-
лолор суубан-тараан, бу-
баарлаан барыта. Ийэ

танталын суохтаан туох-
хаймийбыт оодор үтүө са-
наалаах иһинэхэ сурахтэ-
ринэн сэрэһин, сиэбикки
күөгүс тардыһарын кэ-
риэтэ, тардыспытынан
байыһаппа.

Ульяна Еремеевнаны олохтоохтор оройуоннаа-
ры Советка депутатынан
таланнар үрдүк итэрэли
сүктөрбүттэ. Бымбар-
даачылар нагазырыны то-
лорорго элбэхтэни үлээ-
битэ. Утугоон үлөһит эл-
бэх нагараадалары тулпу-
та. Ол эрэһи кини бай-
та олоһун бастааһа на-
раадытынан абыс сиэнна-
рын ээтиһэ.

Дьүөгэдиинлэр М. У. Данилова уонна У. Е. Манарова дьылбалара — советскай быллас сыйларыгар төгү бырааһтаммыт саха боростуой дьахталларын дьылбалара. Кинилэр састарын тухары Ийэ дойдулара чэчирин сайдарыгар куустарни харыстаабакка үлэлээбиттэрэ уонна үлэнииллэр. Итинни этэн турал, оройуон ытчаттара аада табаарыстарын бойобуой уонна үлөөр албан ааттаах суолларын нэртэрнэ-ниргинилэригэр баарбытын тирэдьбит. Баарар эйиги ыалларын эбэтэр чугас дьонугут ортолоругар нэртэрнэһинэй дьылдалаахтар, билиһомына-ностубэккэ сымдыбыт геройдар бааллара буолуо. Кинилэри булун уонна кинилэр ааттарын үлэтиитин.

пердарын сэринтийн хял-
тыгшлага С. Н. Сыро-
млякович, учнайдар В.
Н. Попов, Ф. С. Попов,
С. Р. Попов аагыбыт
трэнер Д. П. Коркин, но-
руот үөрэдиринтгэр сы-
галарын бизобит К. Д.
Потапов, С. С. Попов, Л.
Н. Бархасанов, А. Н. По-
тапов уо. д. в. ааттарынан
окуулаа коллектпана
кшун туттар. Билонтийн
колонз үөрэнзччилэр
инилэри холобур онос-
толлор. Ага дойдуг Улуу
сэринтийн хялтыгшлага-
ра биз нини-биз Карсана-
евтар—бигни барыбыт
ураты өйдөбулбүт.

Сылтан сыл тулсан, ситэн-хотон. Арыыллаах абыс мылаастаах оскуолата оройуонна баастын үлэлээхтэр кэнкаларынгар табыста. Коллективны директор Н. Н. Кардашевскай уонна завуч А. С. Попова сайыйаллар. Кинилэр үлэ былааннарын орто үөрэхтээһин реформатын сүүн көрдөбүллэригэр олохуран учууталлара кытта сөҕүбөн өҥөрдолор. Методическай кабинет сайыйар уонна контуруоллар стөндөтнөргө бары былааннар уопсай көрдөрүүгө ыйааналлар, надиалатэри, күннээри үлэ соруутара кыһарыллаллар. Кабинеттар сөтүннэр, Французскай тыл уонна музыка кабинеттарыгар мебель сайардылыыа. Бары кабинеттарга көрдөрөн үөрэтэр пособиелар ыҥылуунулар.

